

Forholdet mellem erhvervsevnetabserstatning (arbejdsskade- forsikringsloven) og uddannelseshjælp efter bistandslo- vens § 42

FOB nr. 80.600

Med udgangspunkt i en klage drøftet med sikringsstyrelsen og socialministeriet spørgsmålet om, hvilken betydning erstatning i form af kapitalbeløb i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven for tab af erhvervsevne skal tillægges ved udmåling af uddannelseshjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1.

I tilslutning til drøftelsen anmodet sikringsstyrelsen om underretning om styrelsens overvejelser af, dels hvorvidt det kan sikres, at spørgsmålet om revallidering bliver taget op inden afgørelsen af arbejdsskadesagen, dels at udvide praksis med hensyn til at fastsætte erstatningen som løbende ydelse i visse sager.

Henstillet til socialministeriet at tage spørgsmålet om ændring af cirkulæret om hjælp efter bistandslovens § 42 op til nærmere overvejelse, således at der ved beregning af hjælp i tilfælde, hvor et kapitalbeløb er udbetalt, tages hensyn til formuens størrelse og behovet for bevarelsen af denne.

(J. nr. 1980-89-051).

Socialrådgiver A rettede henvendelse til mig i anledning af socialministeriets udtalelse i Sociale Meddelelser (SM) 0-93-1978 (jfr. SM 0-105-1979) vedrørende spørgsmålet om, hvilken betydning erstatning i form af kapitalbeløb i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven for tab af erhvervsevne skal tillægges ved udmåling af uddannelseshjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1.

Efter min behandling af klagen, herunder indhentelse af udtalelser fra socialministeriet og drøftelser med ministeriet og sikringsstyrelsen, anførte jeg følgende i en skrivelse af 22. maj 1981 til A:

»...

Efter ordningen i lov nr. 79 af 8. marts 1978 om arbejdsskadeforsikring, som jeg i øvrigt skal omtale nærmere nedenfor, udbetales erstatning for tab af erhvervsevne som hovedregel som en løbende ydelse, når erhvervsevnetabet er på 50 pct. eller derover, og som hovedregel som et kapitalbeløb, når erhvervsevnetabet er på mindre end 50 pct.

Bistandslovens § 42, stk. 1, har som bekendt følgende indhold:

»Når det må anses for påkrævet af hensyn til en persons mulighed for fremtidig at klare sig selv og sørge for sin familie, kan der ydes pågældende hjælp til uddannelse og erhvervsmæssig optræning eller omskoling i det omfang, der ikke kan ydes tilskud hertil af statens uddannelsesstøtte eller efter andre regler uden for den sociale lovgivning. Socialministeren fastsætter regningslinjer for, hvornår hjælpen ydes som lån.«

Denne bestemmelse skal bl. a. sammenholdes med lovens § 39, som nu har følgende indhold:

»Ydelse af hjælp forudsætter, at hverken den, der søger hjælpen, eller ægtefællen er i besiddelse af formue, hvoraf det økonomiske behov kan dækkes. Der kan dog undtagelsesvis ses bort fra besiddelsen af en mindre formue, som bør bevares af hensyn til boligmæssige forhold eller pågældendes og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.«

Socialministeriets udtalelse i den nævnte SM 0-93-1978 har følgende indhold:

»Ved udmåling af § 42-hjælp kan der ikke ses bort fra *erhvervsevnetabserstatning*, som netop kompenserer for forringelse af skadelidtes indtjeningsevne eller erhvervs muligheder.

Ved udmålingen af § 42-hjælp skal der derimod ses bort fra *ménerstatning*, da denne alene kompenserer for de medicinske følger af arbejdsskaden og fastsættes uafhængigt af skadelidtes indtægt. Tilsvarende gælder ved udmåling af hjælp efter § 37.«

Den nævnte udtalelse fra socialministeriet skal ses i sammenhæng med socialministeriets udtalelse i Sociale Meddelelser (SM) 0105-1979), der har følgende indhold:

»I fortsættelse af tidligere meddelelse om virkningen af ydelser efter arbejdsskadeforsikringsloven, når der ydes hjælp efter bistandsloven, jfr. SM 0-93-78, skal socialministeriet pege på, at der efter arbejdsskadeforsikringsloven kan forekomme følgende ydelser:

...

2. erstatning for tab af erhvervsevne,

...

Den under 2 anførte ydelse vil normalt være at betragte som indtægt, medmindre erstatningen er kapitaliseret, i hvilket fald den må betragtes som formue.

...

Renteindtægter fra ydelser, der betragtes som formue, behandles som indtægt.«

Jeg skal i øvrigt i forbindelse hermed bemærke, at de regler om udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42, der var fastsat i pkt. 8 i socialministeriets cirkulære af 30. marts 1976 om hjælp efter bistandslovens § 42 (med henvisning til kontanthjælps-cirkulæret), blev suppleret ved socialministeriets udtalelse i skrivelse af 4. december 1976 (4.k. 600-88), der havde følgende indhold:

»... om betydningen af formue i forbindelse med hjælp ydet i henhold til bistandslovens § 42, skal man meddele, at der ved vurderingen principielt må anlægges samme synspunkter som angivet i pkt. 8 i socialministeriets cirkulære af 3. november 1975 om kontanthjælp efter bistandsloven.

Ved beslutningen om at yde hjælp efter § 42 vil det imidlertid ofte indgå i vurderingen, at en særlig motivation for uddannelse er nødvendig.

Under hensyn hertil åbner § 42 mulighed for i det enkelte tilfælde at anvende en lempeligere bedømmelse med hensyn til størrelsen af den formue, som ansøgeren kan bevare i forbindelse med modtagelse af hjælp efter § 42, end tilfældet ville være i forbindelse med modtagelse af almindelig forbigående hjælp.

Det er uden betydning, om formuen hidrører fra opsparing, arv, forsikring, erstatningsydelse el. lign.«

Denne udtalelse om en vis lempelig vurdering med hensyn til formuens betydning ved udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42 er nu indarbejdet i socialministeriets cirkulære nr. 161 af 17. oktober 1980 om ændring af cirkulæret af 30. marts 1976 om hjælp efter bistandslovens § 42. Ved dette ændringscirkulære har pkt. 8 i cirkulæret af 1976 som nævnt fået ny redaktion, og i pkt. 8, stk. 9, anføres nu bl. a. følgende:

»...

Ved beregningen af hjælpen kan anvendes en lempeligere vurdering med hensyn til størrelsen af den formue, der bør bevares, jfr. bistandslovens § 39, hvis det skønnes rimeligt og kan have betydning for pågældendes motivering for at gennemføre den påtænkte revalideringsforanstaltning.

...«

Jeg har forstået Deres hovedsynspunkt i skrivelsen af 17. januar 1980 således:

Efter loven om arbejdsskadeforsikring § 27, stk. 3, skal erstatning for tab af erhvervsevne tilkendes som en løbende ydelse, medmindre denne kapitaliseres efter § 39. Efter § 39, stk. 1, 2. pkt., skal løbende årlig ydelse, der er tilkendt efter § 27 for tab af erhvervsevne på mindre end 50 pct., normalt og uden den erstatningsberettigedes samtykke omsættes til et kapitalbeløb. Anden løbende årlig ydelse, der er tilkendt efter § 27 (det vil sige i tilfælde, hvor erhvervsevnetabet er på 50 pct. eller derover), kan efter ansøgning fra den erstatningsberettigede helt eller delvis omsættes til kapitalbeløb, når sikringsstyrelsen skønner det formålstjenligt med henblik på en bedring af den pågældendes erhvervsmæssige eller økonomiske forhold.

Forholdet er herefter det, at en person, der har fået erstatning for erhvervsevnetab tilkendt som en løbende ydelse (typisk en person, hvis erhvervsevne er nedsat med 50 pct. eller mere), og som søger revalideringshjælp efter bistandslovens § 42, ved hjælpens udmåling alene vil få taget erstatningen i betragtning som en løbende indtægt, der - løbende - begrænser hjælpen efter § 42. Er erstatningen derimod omsat til et kapitalbeløb (typisk i tilfælde, hvor erhvervsevnetabet er på under 50 pct.), og lægges socialministeriets ovenfor omtalte tilkendegivelse i SM 0-93-1978, jfr. SM 0-105-1979, til grund, vil den pågældende i almindelighed ikke få revalideringshjælp (uddannelseshjælp) efter § 42, før hans formue, herunder den erstatning, der er ubetalt som et kapitalbeløb, er bragt ned til en »mindre formue«, jfr. bistandslovens § 39.

Efter Deres opfattelse er det urimeligt, herunder udtryk for en urimelig forskelsbehandling af de personer, der får erstatningen udbetalt som kapitalbeløb, sammenlignet med de personer, der modtager erstatningen som en løbende ydelse. De finder, at der ved beregningen af revalideringshjælp efter bistandslovens § 42 til personer, der har fået erstatningen udbetalt som et kapitalbeløb, bør ske en omregning af kapitalbeløbet til en løbende ydelse, således at kun beløb svarende hertil tages i betragtning - som en indtægt - ved revalideringshjælpens udmåling (jfr. princippet i invalidepensionslovens § 8, stk. 1).

Jeg fandt det rigtigst, at deres henvendelse af 17. januar 1980 blev forelagt socialministeriet til besvarelse, og jeg oversendte derfor skrivelsen til ministeriet, der besvarede den ved skrivelse af 3. marts 1980. Socialministeriet udtalte:

»...

I den anledning skal man henlede opmærksomheden på, at § 42's formål direkte er at bidrage til bedring af erhvervsevnen for at gøre det muligt for den enkelte og hans familie at klare sig på lige fod med andre.

Endvidere bemærkes, at ydelser efter § 42, stk. 1, er midlertidige ydelser, der knytter sig til en uddannelsessituation, medens sociale pensioner er varige ydelser. Ydelser efter § 42, stk. 1, kan derfor ikke sidestilles med socialpensioner, hvilket i øvrigt også ville medføre, at kun indtægter ved formuen skulle medregnes i udmålingen af § 42-hjælp.

Under hensyn hertil er det socialministeriets opfattelse, at der ved udmålingen af § 42-hjælp ikke kan ses bort fra erhvervsevnetabserstatning, og at en kapitalerstatning efter sin natur må betragtes som formue.

Endelig bemærkes, at der ved beregningen af § 42-hjælp kan anvendes en lempeligere vurdering med hensyn til størrelsen af den formue, der bør bevares, jfr. bistandslovens § 39, hvis det skønnes rimeligt og kan have betydning for pågældendes motivering for at gennemføre den påtænkte revalideringsforanstaltning.

Socialministeriet finder derfor ikke anledning til at ændre SM 0-93-1978, og man skal i øvrigt henlede opmærksomheden på SM 0-105-1979.«

De rettede herefter på ny henvendelse til mig ved skrivelse af 1. september 1980 og gjorde den samme opfattelse gældende, som De havde gjort gældende i skrivelser af 17. januar 1980. De anførte i øvrigt bl. a.:

»...

Jeg vil som det næste tillige anføre, at revalideringen kun kompenserer i begrænset omfang, da en tilskadekommen jo uddannes og placeres i henhold til den tilbageværende erhvervsevne - et erhverv, som han i øvrigt er bundet til for stedse, idet han ikke kan opnå støtte til anden uddannelse, hvis han kan klare det, som han er udannet til.

Der er med andre ord ikke længere tale om et frit erhvervsvalg, hvilket der må kompenseres for permanent i form af bibeholdelse af erstatning under revalideringen med den modifikation, der ligger i mit forslag.

...«

I den anledning indhentede jeg en udtalelse af 26. september 1980 fra socialministeriet, der bl. a. anførte følgende:

»...

I skrivelse af 3. marts 1980 redegjorde socialministeriet overfor socialrådgiver (A) for forholdet mellem udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42 og en kapitaliseret erhvervsevnetabserstatning.

Socialministeriet kan henvise til denne redegørelse.

Man skal videre bemærke, at det er formålet med enhver revalidering at afhjælpe pågældendes erhvervshandicap på en sådan måde, at han bliver i stand til at klare sig selv og sin familie. Det er i denne forbindelse uden betydning, om årsagen til revalideringen skal søges i en arbejdsskade eller i andre forhold.

Der er derfor heller ikke fastsat særlige regler for udmåling af § 42-hjælp til personer, der har modtaget en kapitaliseret erhvervsevnetabserstatning.

...«

Med skrivelse af 9. december 1980 forelagde jeg socialministeriets udtalelse for Dem, og i skrivelse af 30. december 1980 fremsatte De bemærkninger til udtalelsen. De anførte bl. a. følgende:

»...

Jeg finder, at det er inkonsekvent såvel som urimeligt, at klienter i forbindelse med beregning af økonomisk hjælp i henhold til bistandslovens § 42 skal bøde med deres arbejdsevnetabserstatning, når erstatningen er under 50 pct. og kun skal have medregnet renterne, når erstatningen er over 50 pct. Jeg ser ikke nogen saglig baggrund for at gøre denne forskel. Der bør til opnåelse af en ligestilling, som tidligere nævnt, kun medtages en forholdsmæssig del af en erstatning på under 50 pct. ved beregning af økonomisk hjælp til revalidering. Når det er muligt at bevare en erstatning, når den ligger over 50 pct., må det også være muligt at bevare den, når den ligger under 50 pct. I modsat fald måtte en erstatning over 50 pct. kapitaliseres, og som under 50 pct. indgå som betaling i forbindelse med revalidering. Dette sidste er jeg på ingen måde tilhænger af, idet der i de situationer, hvor en klient revalideres ikke er tale om et frit erhvervsvalg - han kan i hvert fald ikke forventes at opnå andet arbejde uden en eller anden form for reduktion i forbindelse med indtægten.

...«

I skrivelse af 5. februar 1981 rettede jeg derefter på ny henvendelse til socialministeriet, idet jeg bad ministeriet om at ville tage stilling til det, De havde anført i Deres skrivelse af 30. december 1980, herunder Deres synspunkt om, at det var inkonsekvent, at erstatningens betydning for ydelse af hjælp efter bistandslovens § 42 i væsentlig grad blev afhængig af, om erhvervsevnetabet var på mere eller mindre end 50 pct.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 12. marts 1981 fra socialministeriet, der bl. a. anførte følgende:

»... det afgørende for socialministeriets stillingtagen til sagen er, at spørgsmålet om løbende ydelser/kapital er afgjort i arbejdsskadeloven under hensyntagen til størrelsen af tabet af erhvervsevne.

I begge tilfælde har erstatningen et forsørgelsesmæssigt sigte. Dette er i arbejdsskadeloven specielt fastholdt ved, at erstatningen udbetales som løbende ydelser i tilfælde, hvor erhvervsevnetabet er stort, dvs. fastsat til 50 pct. og derover, medens erstatningen i de tilfælde, hvor erhvervsevnetabet er mindre end 50 pct., udbetales som et kapitalbeløb, dog således at der i sikringsstyrelsens cirkulære af 31. marts 1978 er givet retningslinjer for de sociale udvalgs forvaltning af kapitalbeløbene for at sikre, at forsørgelsessigtet ikke forfejles.

Som anført i skrivelse herfra af 3. marts 1980, er formålet i bistandslovens § 42 direkte at bidrage til bedring af erhvervsevnen for at gøre det muligt for den enkelte og hans familie at klare sig på lige fod med andre, dvs. at det formål, der tilsigtes ved udbetalingen af kapitalbeløbet, yderligere tilgodeses ved den supplerende hjælp, der ydes efter § 42.

...

Efter socialministeriets opfattelse er det således i overensstemmelse med reglerne i arbejdsskadeloven at betragte en kapitalerstatning for erhvervsevnetab som en almindelig formue ved udmålingen af hjælp efter § 42, idet der i arbejdsskadeloven er gjort op med de tilfælde, hvor en længerevarende forsørgelse bør sikres med udbetaling af løbende ydelser.

...«

Jeg har herefter drøftet sagen indgående ved et møde den 11. maj 1981 med repræsentanter for sikringsstyrelsen og socialministeriet.

Jeg skal herefter udtale følgende:

»Jeg skal først gøre nogle bemærkninger vedrørende rækkevidden af det problem, De har rejst.

Som allerede nærmere omtalt skal erstatning for tab af erhvervsevne - når erhvervsevnetabet er på 50 pct. eller derover - efter arbejdsskadeforsikringslovens § 27, stk. 3, jfr. § 39, stk. 1, 2. pkt., tilkendes som en løbende ydelse, dog at denne efter ansøgning fra den erstatningsberettigede helt eller delvis kan omsættes til kapitalbeløb, når sikringsstyrelsen skønner det formålstjenligt med henblik på en bedring af den pågældendes erhvervsmæssige eller økonomiske forhold.

Efter § 39, stk. 1, 1. pkt., skal løbende årlig ydelse; der er tilkendt efter § 27 for tab af erhvervsevne på mindre end 50 pct., derimod »normalt og uden den erstatningsberettigedes samtykke« omsættes til kapitalbeløb. Det fremgår af lovforslagsbemærkningerne til § 39 (Folketingstidende 1977/78, tillæg A, sp. 940-41, jfr. også side 58 i betænkning nr. 792/1977 vedrørende arbejdsskadeforsikring, som ligger til grund for forslaget til loven), at udtrykket »normalt« er anvendt med henblik på at åbne mulighed for i undtagelsestilfælde at fastsætte erstatningen som en løbende ydelse, selv om erhvervsevnen er nedsat med mindre end 50 pct. Det fremgår videre, at der herved navnlig er sigtet til 2 grupper af tilfælde, nemlig dels »tilfælde, hvor man kan forvente en langsom forværring af skadelidtes erhvervsmæssige forhold«, dels »tilfælde ... hvor forholdene lægeligt eller socialt erkendes at være uafklarede«.

Kriterierne for udmåling af erstatning for tab af erhvervsevne er fastsat i arbejdsskadeforsikringslovens § 27, stk. 2:

»Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet skal sikringsstyrelsen tage hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af ham efter hans evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og optræning.«

Der er grund til at pege på, at denne erstatning ikke omfatter et beløb med henblik på dækning af revalideringsudgifterne, og at bestemmelsen tværtimod er udformet med henblik på en reduktion af erstatningen under hensyn til foreliggende muligheder for revalidering.

Bestemmelsen skal naturligvis ses i sammenhæng med lovens § 26, der bygger på en forudsætning om, at erstatningen principielt først fastsættes, »når der efter sygebehandling, optræning eller anden revalidering er grundlag for at skønne over skadelidtes fremtidige tilstand og erhvervs-muligheder ...«, dog at afgørelsen skal træffes »så vidt muligt ... inden 1 år og senest inden 3 år efter arbejdsskadens indtræden ...«. Denne be- stemmelse må igen sammenholdes med muligheden for genoptagelse af sagen (revision af afgørelsen) efter lovens § 29, og herunder muligheden for nedsættelse af erstatninger, der er ydet som løbende ydelser, jfr. § 29, stk. 2, det vil sige nedsættelse af fremtidige løbende ydelser.

Sikringsstyrelsen har på mødet den 11. maj 1981 nærmere orienteret mig om sikringsstyrelsens praksis med hensyn til behandling af arbejds- skadesager, hvori der indgår mulighed for revalidering. Foreligger der spørgsmål om revalidering, fører dette spørgsmåls behandling typisk til en udsættelse af afgørelsen vedrørende erstatning for erhvervsevnetab, jfr. herved lovens § 26. Iværksættes revalidering, vil sikringsstyrelsen jævnligt fastsætte erstatningen som en løbende ydelse (»omskolingsren- te«), selv om erhvervsevnetabet skønnes at være mindre end 50 pct., og erstatningsafgørelsen kan da senere ændres, også således at erstatnin- gen nedsættes under hensyn til revalideringsforløbet, jfr. ovenfor om lo- vens § 39 og § 29 og om forarbejderne til § 39. Under en revalidering som den her omtalte vil den pågældende efter omstændighederne kunne oppebære uddannelseshjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1, således at den løbende »omskolingsrente« ved udmålingen af uddannelseshjælpen tages i betragtning som indtægt.

Det problem, De har for øje, foreligger således i de tilfælde, hvor er- hvervsevnen er nedsat med mindre end 50 pct., og hvor erstatningen er fastsat til et kapitalbeløb, idet den ovenfor omtalte praksis vedrørende »omskolingsrente« ikke er bragt i anvendelse. Årsagen hertil kan være, at revalideringsspørgsmålet først er blevet aktuelt, efter at arbejdsskade- sagen er blevet afgjort, men det kan formentlig også undtagelsesvis fore- komme, at sikringsstyrelsen ikke har været vidende om, at der forelå re- valideringsspørgsmål, der havde aktualitet.

Efter min mening må der gives Dem medhold i, at denne »mellemgrup- pe« af tilfælde bliver behandlet inkonsekvent, når erstatning for tab af er- hvervsevne, udbetalt som et kapitalbeløb, ved udmåling af uddannelses- hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1, betragtes som en formue - med den virkning, at der først kan ydes hjælp efter bistandslovens § 42, når kapitalbeløbet er nedbragt til en »mindre formue«, jfr. bistandslovens § 39. Disse personer bliver med hensyn til modtagelse af revaliderings- hjælp behandlet ugunstigere end de personer, hvis erhvervsevne er ned- sat med 50 pct. eller mere (og som får erstatning i form af en løbende

ydelse), og ligeledes ugunstigere end de personer, der modtager »omskolingsrente«; disse to kategorier kan (efter omstændighederne) få løbende hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1, alene med den reduktion, der følger af de løbende ydelser, betragtet som indtægt. Ud fra en efterfølgende betragtning fremtræder den omtalte ugunstigere behandling naturligvis kun, hvis revalideringen mislykkes, eller hvis den vel i og for sig lykkes, men kun fører til en begrænset generhvervelse af erhvervsevnen - modsat de tilfælde, hvor revalideringen fører til, at der (næsten) ikke længere foreligger noget erhvervsevnetab (og dermed for så vidt ikke længere noget erstatningsgrundlag). Der er formentlig herved rørt ved et praktisk ret væsentligt problem, der har relation til arbejdsskadeforsikringslovens socialpolitiske målsætning; det er vanskeligt at forene målsætningen om forsørgelsessikring (sikring af indtjeningssupplement) gennem erstatning med en anvendelse af erstatningen til en revalidering, der jævnlig - også når den er vel forberedt - indebærer usikkerhedsmomenter med hensyn til gennemførlighed.

Spørgsmålet har imidlertid også en anden side. Der opnås ikke en konsekvent løsning ved blot at afstå fra at tage kapitalbeløbet i betragtning som formue og i stedet alene anvende en beregnet løbende ydelse (svarende til kapitalbeløbet), jfr. princippet i invalidepensionslovens § 8, stk. 1, som en »fiktiv« indtægt, der som sådan tages i betragtning (med mindre vægt) ved udmåling af hjælp efter § 42, stk. 1. Fulgtes en sådan fremgangsmåde, ville tilfældene i den omtalte »mellemløbet« blive behandlet gunstigere end de personer, hvis erhvervsevnetab er på 50 pct. eller mere (og som modtager løbende ydelser), og de personer, der modtager en »omskolingsrente«. For disse to kategorier af personer gælder det nemlig, at de, såfremt revalideringen lykkes helt eller delvis, må affinde sig med, at arbejdsskadesagen genoptages efter lovens § 29 med den virkning, at yderligere erstatning bortfalder, eller at de løbende ydelser nedsættes for fremtiden. Nogen tilsvarende afgørelse antages ikke at kunne træffes for personer, der har modtaget erstatning i form af kapitalbeløb, og som derefter er blevet revalideret helt eller delvis (ved hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1).

En fuldstændig konsekvent løsning af det foreliggende problem kan i virkeligheden kun gennemføres ved overgang til en ordning, hvorefter alle erstatninger for tab af erhvervsevne tilkendes i form af løbende ydelser (spørgsmålet om en lovændring i denne retning blev behandlet i den ovennævnte betænkning nr. 792/1977 om arbejdsskadeforsikring, side 18, med det resultat, at man valgte at blive stående ved den hidtidige sontring, efter om erhvervsevnetabet er mere eller mindre end 50 pct.).

På grundlag af mine drøftelser med sikringsstyrelsen og socialministeriet må jeg imidlertid antage, at der foreligger rimelige muligheder såvel for

en begrænsning af det foreliggende problem som for en delvis løsning i øvrigt.

For det første må jeg efter drøftelserne gå ud fra, at der foreligger mulighed for en udbygning af den ovenfor omtalte praksis vedrørende »omskolingsrente«. På mødet gav sikringsstyrelsen udtryk for, at styrelsen var villig til at overveje,

dels hvorvidt det i videre omfang kan sikres, at spørgsmålet om revalidering bliver taget op, og at oplysning herom bliver meddelt sikringsstyrelsen, inden sikringsstyrelsen træffer afgørelse i arbejdsskadesagen, dels at udvide praksis med hensyn til at fastsætte erstatningen som løbende ydelse i »uafklarede sager«, således at erstatningsfastsættelse i form af løbende rente sker - ikke alene i forbindelse med iværksættelse af revalidering - men også i tilfælde, hvor der er spørgsmål om revalidering (selv om revalidering endnu ikke er iværksat, eventuelt endnu ikke besluttet).

Jeg har bedt sikringsstyrelsen underrette mig om, hvad der videre sker med hensyn til disse spørgsmål.

Med hensyn til tilfælde, hvor det foreliggende problem ikke vil blive løst ved en sådan udbygning af praksis med hensyn til fastsættelse af erstatning i form af løbende ydelser (når erhvervsevnetabet er under 50 pct.), er der - så vidt jeg kan se - ikke anden løsningsmulighed end en yderligere udvidelse af de sociale forvaltningers mulighed for at se bort fra formue (hidrørende fra erhvervsevnetabserstatning) i forbindelse med udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1. Som omtalt ovenfor s. 601, er en vis »åbning« allerede gennemført ved bestemmelsen i cirkulæret af 17. oktober 1980 (jfr. socialministeriets skrivelse af 4. december 1976, ovenfor s. 602), hvorefter der »ved beregning af hjælpen kan anvendes en lempeligere vurdering med hensyn til størrelsen af den formue, der bør bevares, jfr. bistandslovens § 39, hvis det skønnes rimeligt og kan have betydning for pågældendes motivering for at gennemføre den påtænkte revalideringsforanstaltning«. Det ville efter min mening betegne en ikke uvæsentlig, delvis løsning af det foreliggende problem, såfremt der i cirkulæret blev peget på, at der ved afgørelsen af, hvilken betydning en formue, der består i en kapitalerstatning i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven for tab af erhvervsevne, skal tillægges ved udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1, skal tages hensyn til, dels størrelsen af denne formue (også set i relation til de samlede revalideringsudgifter), dels behovet for bevarelse af kapitalbeløbet; i sidstnævnte henseende må foreliggende usikkerhedsmomenter vedrørende revalideringens gennemførelse komme i betragtning - usikkerhedsmomenter, der kan variere under revalideringsforløbet. (Viser der sig under forløbet en

høj grad af sandsynlighed for et gunstigt resultat, kan det være mere forsvareligt at lade revalidenden bidrage med dele af kapitalbeløbet).

Jeg har henstillet til socialministeriet at tage dette spørgsmål op til nærmere overvejelse, idet jeg går ud fra, at dette mest hensigtsmæssigt kan ske i forbindelse med arbejdet i socialministeriets arbejdsgruppe vedrørende kontanthjælp efter bistandsloven.

Jeg vil gøre folketingets retsudvalg bekendt med denne skrivelse.«

Med skrivelse af 3. juni 1981 meddelte socialministeriet mig, at arbejdsgruppen vedrørende kontanthjælp efter bistandsloven, der havde afsluttet sit arbejde den 27. maj 1981, havde været opmærksom på problemet, og at dette senere ville blive taget op til yderligere overvejelse.

Jeg anerkendte herefter modtagelsen af skrivelsen og anmodede om at blive orienteret om, hvad der videre skete vedrørende spørgsmålet.

Med skrivelse af 12. juni 1981 sendte sikringsstyrelsen mig et eksemplar af styrelsens »Intern meddelelse nr. 2/1981« af 12. juni 1981 vedrørende spørgsmålet om betydningen af erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadeforsikringslovens § 27 ved udmåling af uddannelseshjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1.

Meddelelsen har følgende indhold:

»I et møde den 11. maj 1981 hos folketingets ombudsmand, hvori deltog repræsentanter for socialministeriet og sikringsstyrelsen, drøftede man spørgsmålet om hvilken betydning kapitalerstatning efter arbejdsskadeforsikringslovens § 27 for tab af erhvervsevne bør have ved udmåling af hjælp efter bistandslovens § 42, stk. 1.

Man drøftede endvidere spørgsmålet om i hvilken udstrækning sikringsstyrelsen kan tilkende erstatning i form af en løbende ydelse i tilfælde, hvor tabet af erhvervsevne må vurderes til mindre end 50 pct.

På grundlag af disse drøftelser og ombudsmandens vedlagte skrivelse af 22. maj 1981 anmodes kontorerne om at være opmærksom på følgende ved fastsættelse af erstatning for erhvervsevnetab.

Der rettes som hidtil henvendelse til skadelidtes opholdskommune med henblik på en undersøgelse af, om revalidering er planlagt eller iværksat og om forløbet af denne, f. eks. ved udlån af akter til sikringsstyrelsen.

Det bør tillige undersøges, om kommunen er opmærksom på, at der eventuelt er et revaliderings-problem. I benægtende fald bør man eventuelt tilskynde kommunen til at overveje revalideringsforanstaltninger.

Hvis kommunens overvejelser ved henvendelsen ikke er tilendebragt, opfordres denne til at orientere sikringsstyrelsen snarest muligt, således at sikringsstyrelsen så vidt muligt har klare oplysninger om dette spørgsmål, inden der træffes afgørelse i sagen.

Såfremt der er iværksat eller konkret planlagt revalidering og der i øvrigt skønnes at foreligge tab af erhvervsevnen på 15 pct. og derover, bør erstat-

ningen som hidtil foreløbig fastsættes som en løbende ydelse, selv om tabet af erhvervsevne ikke kan vurderes til 50 pct. eller derover.

Det bør tillige overvejes at anvende denne fremgangsmåde i tilfælde, hvor der ikke foreligger en iværksat eller konkret planlagt revalidering, men hvor det på grundlag af sagens oplysninger må forudses, at en revalidering vil komme på tale.

I alle tilfælde optages sagen til revision efter et passende tidsrum, der i de sidste tilfælde må være forholdsvis kort.«

Jeg anerkendte modtagelsen af sikringsstyrelsens skrivelse og meddelte, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.